

SINDROMUL DE PANICĂ ÎN ORAȘUL LUMINILOR DE MATEI
VISNIEC TRADUIT PAR NICOLAS CAVAILLÈS

SINDROMUL DE PANICĂ ÎN ORAȘUL LUMINILOR DE MATEI VISNIEC TRADUS DE NICOLAS CAVAILLÈS

(în curs de apariție la Editura Non Lieu, martie 2012)

(*Extras din cap. 58.*)

În timp ce scriu aceste rânduri, un gândac negru se plimbă pe tastatura computerului meu. E un gândac mare, frumos, majestuos, inteligent, rapid. Carapacea sa este de un negru lucios, ceva în genul abanosului. Când se deplasează, cele două antene ale sale explorează spațiul din fața sa cu o agilitate uluitoare.

Nu știu exact unde trăiește gândacul negru care se plimbă pe tastatura computerului meu. Sunt tentat să cred că trăiește chiar *în computerul* meu, dar nu am dovezi. În orice caz, în momentul când îmi închid computerul, gândacul dispare, se furișează undeva în interstițiile dintre literele tastaturii.

Sunt cel puțin treizeci și cinci de ani de când scriu împreună cu gândacul. Îmi amintesc foarte bine ziua când gândacul a apărut în viața mea de scriitor. Eram în camera mea, așezat la masa mea de lucru, în fața unei foi albe, cu un stilou cu cerneală neagră în mână. Nu scrisesem încă nici un cuvânt, mă uitam doar la foaia neliniștitor de albă și mă gândeam la poemul pe care tocmai voiam să-l scriu. Căutam în mintea mea un titlu și brusc mi-a venit chef să scriu un poem intitulat *Gîndacul*. Am început să-i scriu titlul, calm, puțin amuzat, înfiorat ca de obicei în fața acestei surse de necunoscut care este scrierea unui poem.

Cred că gândacul (cel viu) a apărut pe foaia de hîrtie cam în momentul în care terminasem de scris litera „a” și atacasem litera „c” din cuvîntul „gîndac”. Nu m-am oprit însă din caligrafierea cuvîntului, l-am făcut și pe „u”, și apoi, deși contrariat la culme de apariția gândacului (viu), l-am trasat și pe „l”. Când am contemplat apoi întregul cuvînt scris în partea de sus a paginii, gândacul negru era deja acolo, sub cuvîntul „gîndac”, contemplînd parcă, și el, cuvîntul „gîndac”. Mi-am dat seama că asistasem la un fel de accident al creației, dar și la un accident cosmic, de *materializare* a unui cuvînt. Probabil că în univers, în alte galaxii, acest tip de materializare era destul de frecvent, poate că există lumi unde materia se naște de fapt în felul acesta, din cuvinte, din spirit. În orice caz, noi, oamenii, nu suntem obișnuiți cu asemenea lucruri și nici nu prea credem în ele.

SYNDROME DE PANIQUE DANS LA VILLE LUMIÈRE DE MATEI VISNIEC TRADUIT PAR NICOLAS CAVAILLÈS

(à paraître aux Éditions Non Lieu en mars 2012)

(Extrait du ch. 58.)

Pendant que j'écris ce roman, un cafard noir se promène sur les touches du clavier de mon ordinateur. C'est un grand et beau cafard, majestueux, intelligent, rapide. Sa carapace est d'un noir brillant, un peu comme de l'ébène. Quand il se déplace, ses deux antennes explorent l'espace devant lui avec une agilité stupéfiante.

Je ne sais pas où vit ce cafard noir qui se promène sur les touches du clavier de mon ordinateur. Je serais tenté de croire qu'il vit précisément *dans mon ordinateur*, mais je n'ai pas de preuve. En tout cas, au moment où j'éteins l'ordinateur, le cafard disparaît, il se sauve quelque part dans les interstices entre les touches.

Voilà bien trente-cinq ans que j'écris avec mon cafard. Je me souviens très bien du jour où le cafard est apparu dans ma vie d'écrivain. J'étais dans ma chambre, assis à ma table de travail, devant une page blanche, avec un stylo à l'encre noire dans la main. Je n'avais pas encore écrit le moindre mot, je regardais l'inquiétante blancheur de la feuille et je pensais au poème que je voulais écrire. Je cherchais en moi un titre et j'eus soudain envie d'écrire un poème intitulé *Le Cafard*. Je commençai à écrire le titre, calmement, un peu amusé, ému comme toujours devant cette source d'inconnu qu'est l'écriture d'un poème.

Je crois que le cafard (le cafard vivant) est apparu sur la feuille à peu près au moment où je terminai le second « a » et attaqua le « r » du mot « cafard ». Je ne m'arrêtai pourtant pas dans ma calligraphie, je finis le « r », puis, même si l'apparition du cafard (vivant) me contrariait au plus haut point, je traçai le « d ». Lorsque je contemplai ensuite le mot tout entier écrit en haut de la page, le cafard noir était déjà là, sous le mot « cafard », comme s'il contemplait lui aussi ce mot « cafard ». Je me rendis compte que j'avais assisté à une sorte d'accident de création, mais aussi à un accident cosmique, à la *matérialisation* d'un mot. Probablement que dans l'univers, dans d'autres galaxies, ce type de matérialisation était assez fréquent, peut-être qu'il existe des mondes où la matière naît comme cela, à partir des mots, à partir de l'esprit. En tout cas, nous, les humains, nous ne sommes pas habitués à de telles choses et nous n'y croyons pas trop.

Să revin însă la *pactul* meu cu gândacul. Imediat după scrierea titlului m-am blocat. Gândacul aștepta răbdător pe foaia albă de hîrtie, își mișca antenele, mă privea curios și aștepta restul poemului. Eu însă m-am temut de ceea ce s-ar fi putut întîmpla dacă aș fi continuat să scriu. I-am spus : „Hai să ne oprim aici”. Sunt convins că am auzit o voce răspunzându-mi în creier : „Bine”.

Sunt și astăzi convins că am făcut un sacrificiu enorm pentru umanitate. Dacă toate cuvintele scrise de mine ar fi continuat să se materializeze, lumea în care trăim ar fi devenit monstruoasă. Sau poate că totul s-ar fi prăbușit în neant. Nu știu nici acum, și nu voi ști niciodată, de ce am fost eu și nu altcineva omul în care s-au intersectat pentru o secundă misterele lumii și care a văzut cu ochii lui cum spiritul creează materie. Sunt, într-un fel, fericit că în acel moment cînd, pentru o fracțiune de secundă, legile fizice ale lumii noastre au fost suspendate, n-am scris niciun poem intitulat „neant” sau „reversibilitate”. Nu aștept însă niciun semn de recunoștință de la umanitate. Nimeni nu va crede ceea ce mi s-a întîmplat și nici nu am intenția de altfel să le povestesc semenilor mei această întîmplare.

Revenons toutefois à mon *pacte* avec le cafard. Aussitôt après avoir écrit le titre je restai bloqué. Le cafard attendait patiemment sur la feuille blanche, il bougeait ses antennes, me regardait curieusement et attendait la suite du poème. Mais j'eus peur de ce qui aurait pu se passer si j'avais continué à écrire. Je lui dis : « Arrêtons-nous ici ». Je suis convaincu d'avoir entendu une voix qui m'a répondu dans mon cerveau : « Bien ».

Aujourd'hui encore je suis convaincu d'avoir fait un sacrifice énorme pour l'humanité. Si tous les mots que j'avais écrits avaient continué à se matérialiser, le monde dans lequel nous vivons serait devenu monstrueux. Ou bien il aurait sombré dans le néant. Je ne sais toujours pas, et je ne saurais jamais, pourquoi c'est chez moi et non chez quelqu'un d'autre que se sont réunis l'espace d'un instant tous les mystères du monde, ni pourquoi c'est moi qui ai vu de mes propres yeux comment l'esprit crée la matière. Heureusement, d'une certaine manière, heureusement qu'à ce moment-là, quand pour une fraction de seconde les lois universelles de la physique sont restées en suspens, heureusement que je n'ai pas écrit le mot « néant », ou « réversibilité ». Mais je n'attends aucun signe de reconnaissance de la part de l'humanité. Personne ne croira ce qui m'est arrivé et je n'ai d'ailleurs pas l'intention de raconter à qui que ce soit cette histoire.